

ЗАВДАННЯ НА ЧАС КАРАНТИНУ З ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ І КУРСУ ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
викладач проф. Сакало О. В.

Дисципліна «Історія світової музики»

Розділ «Історія західноєвропейської музики: Західноєвропейська музична культура XVIII – початку XIX століть (II семестр).

Напрямок підготовки: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Спеціалізація: «Музикознавство»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

ОПРАЦЮВАТИ МАТЕРІАЛ ЗА КОЖНОЮ ТЕМОЮ, ВІДПОВІСТИ НА ПИТАННЯ. НА ОСНОВІ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СКЛАСТИ КОНСПЕКТ ЗА КОЖНИМ ПІДРОЗДІЛОМ.

Тема. Становлення і розвиток західноєвропейського класичного симфонізму у контексті взаємодії з оперою.

1. Формування та розвиток нової жанрової системи у інструментальній професійній практиці Італії та Німеччини. Концерт для соліста з оркестром А. Вівальді – «революційний прорив» (М. Тальбот) у сфері інструментальної професійної практики. Особливості композиції циклу. Велика арія *da capo* – одна з генетичних моделей сонатного *Allegro*. Шляхи формування сонатно-симфонічного циклу. Італійська *sinfonia* – генетичний прообраз жанру. Відкриття Дж. Б. Саммартіні, Н. Йомеллі. Особливості розвитку інструментальних жанрів у творчості Й. С. Баха. Симфонічні шукання німецьких майстрів, Й. Хассе, Ф. Е. Баха, Й. Х. Баха.

2. Формування симфонії у практиці майстрів мангеймської школи. Мангеймська капела: Склад. Репертуарна політика. Чинники, які обумовили формування класичного сонатно-симфонічного циклу. Етапи розвитку нового жанру, композиція, структура частин, тональні пріоритети, інтонаційно-образний словник.

3. Віденська інструментальна традиція. Перший етап формування симфонії у творчості М. Г. Монна та Г. Вагензейля. Місце Й. Гайдна у формуванні сонатно-симфонічного циклу. Періодизація симфонічної

спадщини Й. Гайдна. Провідний напрямок пошуків кожного періоду. Лондонські симфонії як зразок усталеної жанрової моделі.

Симфонічні пошуки В. А. Моцарта. Періодизація симфонічної спадщини В. А. Моцарта. Характер пошуків кожного періоду. Взаємодія з оперною творчістю. Останні симфонії як приклад подолання класицистичного жанрового канону.

ПИТАННЯ

1. Історичні умови формування симфонії.
2. Оперна генеза симфонії.
3. Жанри – генетичні попередники симфонії у інструментальній музиці.
4. Причини появи зразкової моделі жанру симфонії у Мангеймі.
5. Принципові відзнаки розвитку інструментальної практики Мангейму і Відня: наслідки жанрової динаміки.
6. Визначити часові і жанрово-стильові перетини симфонічних пошуків Й. Гайдна та В. А. Моцарта.
7. Як протиріччя просвітницької утопії відбилися у структурі і образному розвитку лондонських симфоній Й. Гайдна?
8. Знайти подібні принципи у розкритті змістовного рішення образів у симфонії № 41 та «Чарівній флейті» В. А. Моцарта.
9. Які відкриття симфонії № 40 В. А. Моцарта передбачають новації Л. Бетховена і романтичного сонатно-симфонічного циклу

ЛІТЕРАТУРА

1. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть первая. – Книга первая. – М. : Музыка, 1978. – 534 с.
2. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть первая. – Книга вторая. – М. : Музыка, 1980. – 636 с.
3. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть вторая. – Книга первая. – М. : Музыка, 1983. – 518 с.
4. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть вторая. – Книга первая. – М. : Музыка, 1990. – 560 с.
5. Бородавкин С. А. Эволюция оперного оркестра в XVII–XVIII веках : от Я. Пери до В. А. Моцарта / Сергей Алексеевич Бородавкин. – Одесса : Печатный дом : Друк Південь, 2011. – 539 с.
6. Гинзбург Л. С. Джузеппе Тартини / Лев Соломонович Гинзбург. – М. : Музыка, 1969. – 229 с.
7. Карс А. История оркестровки / Пер. с англ. / А. Карс – М. : Музыка, 1989. – 304 с.
8. Кириллина Л. Классический стиль в музыке XVIII – начала XIX веков: Самосознание эпохи и музыкальная практика. / Лариса Кириллина – М. : Моск. гос. консерватория, 1996. – 192 с.

9. Кириллина Л. Классический стиль в музыке XVIII – начала XIX веков – Ч. III: Поэтика и стилистика. / Лариса Кириллина – М. : Издательский дом «Композитор», 2007. – 367 с.
10. Кириллина Л. В. Реформаторские оперы Глюка. – М.: Издательский дом «Классика-XXI», 2006. – 384 с.
11. Конен. В. Д. Театр и симфония (роль оперы в формировании классической симфонии). Изд. 2-е. – М.: «Музыка», 1974. – 376 с.
12. Ливанова Т. Н. История западноевропейской музыки до 1789 года: Учебник. В.2-х т. – Т. 2. – М.: Музыка, 1982. – 622 с.
13. Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. – М.: Музыка, 1994. – 320 с.
14. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр: история и современность. / М. Лобанова – М. : Сов. композитор, 1990. – 312 с.
15. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII– XVIII веков./ Составление текстов и общая вступительная статья В. П. Шестакова. – М.:Музыка, 1971. – 688 с.
16. Павленко А. М. Симфонії у творчості Франсуа-Жозефа Госсекса: авторська версія жанру. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2020. – 428 с.
17. Роллан Р. Происхождение «классического стиля» в музыке XVIII века / Ромен Роллан // Музыкально-историческое наследие : в 8 вып. – Вып. 3. – М. : Музыка, 1988. – С. 293 – 310.
18. Холопова В. Н. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. – Спб.: Лань, 1999. – 496 с.

Тема. Оперні реформи кінця XVIII ст.

1. П. Метастазіо – оперний реформатор. Реформа лібрето П. Метастазіо. Новий тип співвідношення дії і музики. Стиль *бельканто* і його взаємозв'язки з жанром опери *seria*. Італійська опера у західноєвропейській музичній культурі і постановочній практиці.

2. Порівняльна характеристика оперних реформ К. В. Глюка і В. А. Моцарта. К. В. Глюк на шляху до опери-драми. Жанровий і стильовий генезис реформаторських опер К. В. Глюка. Оперна реформа К. В. Глюка – інтернаціональна театральна реформа: її засади декларовані і реальні. Літературні першоджерела і їх інтерпретація у реформаторських операх: від трагедії до просвітницької драми. Засади симфонічного мислення у організації музичної драматургії реформаторських опер. Герої реформаторських опер К. В. Глюка, вокальні амплуа, жанрово-інтонаційний словник вокальних партій. Особливості синтезу барокового і класичного стилів у музичному мисленні композитора.

Оперна спадщина В. А. Моцарта і специфіка появи новаторських творів. Еволюційний тип реформи В. А. Моцарта. Жанровий генезис

новаторських творів. Ідеали просвітництва у оперних інтерпретаціях В. А. Моцарта. Особливості драматургії літературних першоджерел і лібрето новаторських опер. Специфіка використання стильових елементів опер *buffa* і *seria* у музичних характеристиках героїв. Особливості відбору елементів барокового та класичного стилів і їх синтезу у оперному мисленні композитора. Драматургія новаторських творів В. А. Моцарта: подібність і відмінності.

3. Особливості трактування естетики Просвітництва у реформаторській творчості К. В. Глюка. (На прикладах опер “Орфей і Євридика” і “Іфігенія у Авліді”)

ПИТАННЯ

1. Реформа П.Метастазіо.
2. Жанровий досвід К.В.Глюка до реформи.
3. Виявити ознаки інтернаціонального характеру оперної реформи К. В. Глюка.
4. Виявити ознаки універсально – театрального характеру оперної реформи Глюка.
5. Виявити типово просвітницькі особистості трактування міфу про Орфея Глюком.
6. Охарактеризувати головні принципи музичної драматургії “Орфея” Глюка.
7. Співвіднести “Орфея” і “Іфігенію у Авліді” та визначити відмінності побудови лібрето і відповідно – музичного ряду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть первая. – Книга первая. – М. : Музыка, 1978. – 534 с.
2. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть первая. – Книга вторая. – М. : Музыка, 1980. – 636 с.
3. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть вторая. – Книга первая. – М. : Музыка, 1983. – 518 с.
4. Аберт Г. В. А. Моцарт. Часть вторая. – Книга первая. – М. : Музыка, 1990. – 560 с.
5. Іванова І., Куколь Г., Черкашина М. Історія опери: Західна Європа. XVII-XIX століття. – К.: Заповіт, 1998. – 384 с.
6. Кириллина Л. В. Классический стиль в музыке XVIII – начала XIX веков. Самосознание эпохи и музыкальная практика / Лариса Кириллина. — М. : Моск. гос. консерватория, 1996. — 190 с.
7. Кириллина Л. В. Реформаторские оперы Глюка. – М.: Издательский дом «Классика-XXI», 2006. – 384 с.
8. Ливанова Т. Н. Западно-европейская музыка XVII–XVIII веков в ряду искусств. Исследование. – М. :Музыка, 1977. – 528 с.

9. Ливанова Т. Н. История западноевропейской музыки до 1789 года: Учебник. В.2-х т. – Т. 2. – М.: Музыка, 1982. – 622 с.
10. Луцкер П.В., Сусидко И.П. Итальянская опера XVIII века.– В 2-х частях. – Ч. 2.: Эпоха Метастазियो / П. В. Луцкер, И. П. Сусидко - М.: КЛАССИКА-XXI, 2004. – 768 с.
11. Мугинштейн М. Хроника мировой оперы. 1600-1850. – Екатеринбург: У-Фактория, 2005. – 640 с.
12. Рыцарев С. А. Кристоф Виллибальд Глюк/ Монография.- М.: Музыка, 1987. – 183 с.
13. Черная Е. Моцарт и австрийский музыкальный театр. – М., 1963. – 432 с.
14. Чигарева Е. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени: Художественная индивидуальность. Семантика. – М.: Эдиториал, 2000. – 280 с.